T.m.2. 7/12080

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
404

24./04./2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA 67183

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 15/02/2006 tarihli ve A.01.0.GNS. 0.10.00.02-18268 sayılı yazınız,
b) 24/02/2006 tarihli ve 233 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Emin Şirin tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/12080 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/12080

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2006

Sayın Emin ŞİRİN
İstanbul Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/12080 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Kolluk kuvvetlerimizce yakalanan kişilere suç ayırımı gözetilmeksizin, yakalama sebebi ve hakkındaki iddiaların, susma, müdafiden yararlanma, yakalanmaya itiraz etme hakları ile kanunî hakları ve itiraz hakkını nasıl kullanacağı konularının yazılı, bunun mümkün olmaması halinde sözlü olarak derhal bildirildiği;

Adlî kolluk görevi ifa eden personelin, gözaltına alınan şahısların müdafi yardımı ile ilgili taleplerini Cumhuriyet savcısının talimatları doğrultusunda eksiksiz olarak yerine getirdikleri, müdafi ile görüştürülen şüpheli sayısının 2003 yılına kıyasla 2005 yılında % 45 oranında arttığı, kolluk kuvvetlerinin gözaltına alınanları müdafi bulundurma hakkı konusunda bilgilendirmedikleri yönündeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı;

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların, sevk ve nakillerinin 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunu ile ilgili yönetmelik hükümleri çerçevesinde yerine getirildiği, sevk ve nakiller sırasında kötü muamele yapılmasının söz konusu olmadığı, ceza infaz kurumlarında görevli doktorlar tarafından gerekli muayenelerinin yapıldığı, mevcut durumlarını gösterir doktor raporu ile birlikte sevk işlemlerinin yerine getirildiği;

Güvenlik kuvvetlerinin, terör ve diğer suç örgütleriyle mücadelesini teknolojinin en ileri imkânlarını kullanmak suretiyle etkin ve kesintisiz bir şekilde sürdürdüğü, gerekli güvenlik tedbirlerinin zamanında alındığı;

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün, 15/03/2006 tarihli ve 1330/50616 sayılı yazılarından;

Hükümlü ve tutuklulara, sevk ve nakilleri esnasında kötü davranıldığına ilişkin Bakanlığımıza intikal eden herhangi bir bilginin bulunmadığı;

İşkence ve kötü muamele suçlarından dolayı Cumhuriyet savcılıklarınca başlatılan soruşturma dosyası sayısının; 2004 yılının 3. döneminde 1321 iken, 4. döneminde bu sayının 1574'e yükseldiği ve soruşturma dosyası sayısında % 19 oranında artış meydana geldiği;

Bu suçlar nedeniyle Cumhuriyet savcılıklarınca açılan dava sayısının; 2004 yılının 3. döneminde 117 iken, 4. döneminde bu sayının 244' e yükseldiği ve açılan dava sayısında % 108 oranında artış meydana geldiği;

Bu suçlar nedeniyle açılan kamu davalarından, 2004 yılının 3. döneminde 167'sinin karara bağlandığı ve 13 sanık hakkında mahkumiyet kararı verildiği; 4. döneminde ise 301'inin karara bağlandığı ve 34 sanık hakkında mahkûmiyet kararı verildiği;

Bakanlığımızca hâkim ve Cumhuriyet savcılarımızın insan hakları alanındaki eğitimine çok büyük önem verildiği; Bakanlığımız ile Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyinin bir ortak projesi çerçevesinde 9200 hâkim ve Cumhuriyet savcısının, Avrupa İnsan Hakları

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2006

Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının temel alındığı insan hakları alanındaki eğitimlerinin 2005 yılı içinde tamamlandığı;

Tüm bu çalışmaları olumlu bir şekilde raporlarına yansıtan "Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (CPT/İÖT)" ile ülkemiz yakın işbirliği içinde çalışmakta olup, bu yakın işbirliğinin bir göstergesi olarak da ülke raporlarının yayınlanmasına izin verildiği;

Ülkemizin uluslararası alanda zor durumda kalmaması, Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan "insan haklarına saygılı" olmanın gereğinin yerine getirilebilmesi bakımından, Bakanlığımızca çıkarılarak tüm adlî teşkilâta duyurulan "Hazırlık soruşturmalarında insan hakları ihlallerine yol açılmaması" konulu, 04/07/2000 tarihli ve 18/100 sayılı genelgeyle, hazırlık soruşturmalarının Kanun'un öngördüğü şekilde yapılması, sanık, tanık, müşteki ve mağdur ifadelerinin alınması, soruşturma konusu olayla ilgili tüm delillerin toplanması ve gerektiğinde olay yerinde keşif yapılması, olay yeri fotoğraflarının çektirilmesi, hâkim kararını gerektiren soruşturma işlemlerinin geciktirilmeksizin yerine getirilmesi, mağdurların geçici ve kat'i raporlarının aldırılması, Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliğinin eksiksiz uygulanması, ölü muayene ve otopsi işlemlerinin Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 79, 80, 81, 82 ve 83'üncü maddeleri hükümlerine uyulması ve bu konularda ilgi'de gösterilen genelgelerimizin daima göz önünde tutulması, yürütülen soruşturmaların sağlıklı ve süratli bir şekilde sonuçlandırılmasının zorunlu olduğu belirtilerek, Ülkemizin insan hakları ihlâli dolayısıyla maddî ve manevî zararlara uğramasının önüne geçilmesi, görevlilerin hukuk davaları yoluyla rücu'an tazminat davalarına muhatap olmaması bakımından, bu hususlara titizlikle uyulması; 20/10/2003 tarihli, 28/112 sayılı ve "İşkence ve kötü muamele suçları" konulu genelgede, Anayasa, uluslararası sözleşme ve kanun hükümleri dikkate alınmak suretiyle işkence ve kötü muamele suçlarına ilişkin soruşturmaların kolluk kuvvetlerine bırakılmayarak bizzat Cumhuriyet başsavcısı ya da görevlendireceği Cumhuriyet savcısı tarafından yürütülmesi, suç failleri hakkında kanuni gereğinin takdir ve ifasıyla adaletin bir an önce gerçekleştirilmesi" 29/09/2003 tarihli ve 27/106 sayılı "Hazırlık soruşturmalarının yürütülmesi" konulu genelgede ise, kamu davalarının temelini oluşturan hazırlık soruşturmalarının usulüne uygun bir şekilde, etkin, verimli ve eksiksiz yapılmasının sağlanabilmesi, ülkemizin uluslararası alanda haksız eleştirilere maruz kalmasının önlenebilmesi için, başta ağır cezalık suçlar olmak üzere, özel kanunlarda soruşturmanın bizzat Cumhuriyet savcıları tarafından yapılmasını öngören suçlar ile zorunluluk bulunmadığı takdirde önemli olaylara ilişkin diğer hazırlık soruşturmalarının da kolluk kuvvetlerine bırakılmayarak bizzat Cumhuriyet savcıları tarafından yapılması konularında, gereken dikkat ve özenin gösterilmesinin istendiği;

Bakanlığımız tarafından bugüne kadar yayımlanan genelgelerin; içerdiği hükümler itibarıyla güncelliğini yitirmesi, benzer konuda bir çok kez genelge çıkartılmasının bunların yürürlükleri konusunda tereddütler meydana getirmesi, bunlara erişimde ve takipte zorluklarla karşılaşılması, Avrupa Birliği müktesebatına uyum çerçevesinde çeşitli mevzuatta köklü değişiklikler yapılması ve bu kanunların uygulanmasına yönelik yönetmeliklerin çıkartılması nedenleriyle 01 Ocak 2006 tarihinden önce çıkarılan tüm genelgelerin ve genelge niteliğinde düzenlenen genel yazıların 01 Ocak 2006 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırıldığı, yapılan değerlendirme sonucu güncellenen ve ihtiyaç duyulan konularda yenilerinin hazırlanarak yürürlüğe konulduğu; bunlar arasında yukarıda sözü edilen genelgelerin tadil edilmiş şekli olan 2 nolu "Soruşturmaların yürütülmesi, soruşturma evrakının düzenlenmesinde ve tamamlanmasında dikkat edilecek hususlar", 4 nolu "Soruşturmalarda insan hakları ihlallerine

7/12080

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2006

yol açılmaması" ve 8 nolu "İşkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin olarak yapılan soruşturmalar" konulu genelgelerin bulunduğu;

Bakanlığımız kayıtlarından anlaşılmıştır.

Konunun zamanaşımı açısından değerlendirilmesinde ise; hukuk biliminin zamanı düzenleyici bir unsur olarak kabul ettiği; bazı konularda, şikâyet hakkının kullanılması, kanunî yollara müracaat, eski hale getirme gibi, bazen de fizikî, sosyal ve psikolojik etkisini, maddi bir gerçeklik kabul ederek ona hukuki neticeler bağladığı; zamanaşımının da, bu hukukî neticelerden biri olduğu; işlenen suçun türüne, cezanın nev'i ve miktarına göre, kanun koyucunun, kamu davasına ve cezanın infazına bir süre sınırı getirmek suretiyle yargılama ve cezalandırma hakkından vazgeçtiği; diğer bir deyişle devletin yargılama ve cezalandırma hakkını, belli bir müddetin geçmesi üzerine kullanmaktan sarfınazar edebileceği kabul edilmektedir.

Öte yandan; Anayasanın 98. maddesinin ikinci fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yollarından biri olan "soru"nun, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibaret olduğu; aynı maddenin son fıkrasında da soru ile ilgili önergelerin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile cevaplandırılma, görüşme ve araştırma yöntemlerinin Meclis İçtüzüğü ile düzenleneceğinin öngörüldüğü;

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün;

"Soru" kenar başlıklı 96. maddesinde "soru"nun kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin; kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile Hükümet adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Başbakan veya bir bakandan açık ve belli konular hakkında "bilgi istemek"ten ibaret olduğunun belirtildiği;

"Sorulamayacak konular" kenar başlıklı 97. maddesinde de; başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konular ile tek amacı istişare sağlanmaktan ibaret konuların ve konusu evvelce Başkanlığa verilmiş gensoru önergesiyle aynı olan soruların sorulamayacağının hükme bağladığı;

Malûmlarıdır.

Anayasanın ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün yukarıda belirtilen hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, soru önergesinde adı geçen rapordaki diğer ifadelerle ilgili olarak cevap verilmesine yasal imkân görülememiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan